

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Chestiunea bis. din România

și autonomia bisericii noastre
de Dr. N. Bălan.

IV.

Mai am să-mi trag sama cu unele obiecțiuni.

Cineva mi-ar putea pune întrebarea: „Bine, dle, ce te războești atât de strânic în contra ingerințelor statului în afacerile bisericești, pe câtă vreme în România guvernul e român și ministrul cultelor dintr'insul de asemenea?”

Acesta e un argument al acestora din regatul român, cari apărâ noua lege sinodală. Argumentul poate avea aparențe seducătoare, până ce nu ne dăm bine sama de rosturile bisericii.

Ca să scurtez vorba, spre lămurirea noastră, pun chestiunea așa: am renunța noi la autonomia bisericii noastre — dacă am trăi într'un stat, al cărui guvern și ministru de culte ar fi român? Eu cred, că nu! Nu am renunța, fiindcă noi considerăm autonomia bisericii ca un postulat și drept cardinal al ei, ca un element constitutiv și ca o instituție canonică a ei, în fine ca un lucru fără de care biserica rămâne știrbită. Noi derivăm autonomia bisericii din însăși ființa bisericii ca instituție de origine dumnezească. Acest principiu de drept formează baza canonică de îndreptățire a tuturor acțiunilor, pe cari le întreprind arhierii și corporațiunile noastre bisericești pentru păstrarea și apărarea autonomiei bisericii noastre. Stând pe această bază, noi putem răspunde celor din afară: în lături, păcătoșilor, nu vă atingeți de drepturile, pe cari Dumnezeu le-a lăsat bisericii!

Dacă toate acestea sunt adevărate, atunci fiecare biserică e dator să-și eluie autonomia, ca să intre în stare de completă canonicitate. Biserica de bună voie nu poate

să renunțe la dreptul autonomiei sale, fără să renunțe prin aceasta totodată și la o existență în conformitate cu ea însăși, în conformitate cu ceea ce trebuie ea să fie. Statul, care nu recunoaște bisericii ori bisericilor de pe teritoriul său acel drept, le face o mare nedreptate. De această nedreptate n'ar trebui să se facă vinovat mai ales acel stat, care se poartă cu gânduri bune față de biserică și i vrea binele ei.

Foarte corect scria în numărul dela 18 Dec. din anul trecut ziarul „Minerva”, în fruntea căruia stă dl I. Slavici: „Nu mă bag, nu mă amestec! — așa trebuie să zică ministrul de culte al României. Să se organizeze obștia creștinească ea însăși, și eu mă mărginesc a priveghea și a lovi fără cruțare în ceice jignesc interesele bisericii”.

Pentru această priveghere și pentru tot sprijinul, pe care statul l-ar da bisericii, aceasta l-ar recompenza cu prisosință. Ea ar crește statului caractere morale, cetățeni cari să fie în stare a se însufleți pentru toate bunurile culturii naționale, cari formează tăria și mândria unui stat și a unui popor. Fără îndoială sunt necesare reformele agrare drepte, legile judiciare înțelepte, organizațiile economice și militare puternice, dar să nu se peardă din vedere faptul, că tocmai pentru acestea se cer suflete pline de bărbăție și energie morală, accesibile pentru cultură și muncă stăruitoare, pentru dreptate și disciplină; se cer caractere capabile de fapte ale iubirii frățești, de cumpăt, de abnegație și jertfe în toate clasele poporului, de sus până jos; căci fără de asemenea suflete: intențiile cele mai bune se zădărnicesc, legile nu pătrund, organizațiile stau locului, contractele se calcă în picioare, atentatele se înmulțesc, pucăriile se umplu de hoți, spitalele de bolnavi și... orizontul țării întregi se întuneacă!

Prin puterea morală a sufletelor trăiește și se înalță un popor. Ea stă la baza existenței și a culturii sale; iar un popor lipsit de această putere vecinic creatoare, e merit pierzării.

Putere morală este în sufletul poporului nostru, dar e lăsată în părăgănire, nu e scoasă la lumină, nu e cultivată cum ar trebui, ca să dea roadele culturii, pe cari, pe lângă o altă îngrijire, de sigur va fi în stare să le dea. Energiile lui sunt în mare parte încă în stare latentă. Comorile lui sufletești, cu cari l-a înzestrat Dumnezeu, zac încă în bună parte ascunse în adâncime, și ca pe un ogor nelucrat cresc la suprafață din voia întâmplării multe feluri de buruieni. Plușul culturii trebuie așezat adânc și purtat de mâni harnice, ca puterile ascunse să iasă la lumina soarelui și ogorul să dea toate roadele vitalității sale.

Acesta e terenul de muncă binecuvântată a bisericii. Aceasta e via Domnului, pe care sunt datori să o îngrijească slujitorii devotați ai altarului. Căci numai trezind la viață și cultivând cu abnegație și înțelepciune forțele sufletești ale neamului nostru, se vor deschide izvoarele progresului și ale culturii sănătoase în toate direcțiunile. Aceasta e calea cea adevărată, pe care apucând un popor, înaintează cu pași siguri spre culmile progresului.

Dar la acest progres poate contribui numai acea biserică, care umblă pe picioarele ei, care respiră prin plămâni ei, care trăiește într-o toată în conformitate cu ființa ei. O biserică aservită nu poate produce roade ale progresului și ale libertății, căci robul elipsit de energie, de voință, de inițiativă; el e laș, amărât, ticăloșit și cu un barometru sufletească foarte scăzut.

Cu privire la biserica României explicațiile nile dă dl N. Iorga, de sigur un bărbat destul de compe-

tent în materie, căci a scris istoria bisericii românești. „Nu are decât să urmărească cineva — zice d-sa — istoria bisericii românești în veacul al XIX-lea, pentru ca să vadă de când se strică lucrurile în biserică. În veacul al XIX-lea, în veacul care abia s'a încheiat, am avut una din cele mai strălucite figuri de arhieru care se poate întâlni în oricare ramură a bisericii ortodoxe, un arhieru care era judecat de contemporanii săi că stă într'un rând cu sfinții: Veniamin Costachi. Ce figură mai luminoasă de arhipăstor se poate întâlni în toată desvoltarea bisericii universale? Că s'a văzut și câte unul mai mare și mai sfânt? Se poate. Dar puțini vor fi fost în același rând cu dânsul, în aceea ce privește sfințenia și măreția. Veniamin Costachi a făcut școală, și, pe când el făcea școală cu clericii din Moldova, aici, în Țara Românească, mitropolitul Grigorie... luat ca simplu diacon de la Căldărușani, a păstorit cu o inimitabilă vrednicie aici, în scaunul Ungrovlahiei. Și, după ce, zdrobit de prigonirile dușmanilor neamului nostru, zdrobit de prigonirea rusească care l-a trimis în Basarabia, a murit, a venit un rând întreg de clerici creșcuți în tradițiile lui curate, cuprinși de iubirea de Cristos, de iubirea de neam, cuprinși de iubirea de țară și de neam, și a păstorit aici, în Muntenia. De abia pe la 1860 începe decadența bisericii noastre, decadență foarte repede și care merge continuu până la acel an groaznic al scandalului, care se va însemna în istoria bisericii române cu data de 1909. Și, d-lor, cauza pentru care de la 1860 până la începutul acestui veac nou biserica noastră a decăzut continuu, este că n'a fost lăsată în rosturile ei bisericești, că statul s'a amestecat în socotile ei bisericești”.

„Este bine sau rău să se amestece statul în biserică? Necondiționat, este rău ca statul să se ames-

FOIȘOARĂ.

Din trecut.

Incercări de împăcare.

Când s'a desbătut în dieta țării noastre, pe la finea ciclului parlamentar din anii 1869—1872, proiectul de lege despre reformele electorale, nu numai deputații naționaliști, români și sârbi, ci și cei mai de valoare bărbați din opoziția maghiară au constatat și vestejit cu asprime faptul, că proiectul de lege e îndreptat în prima linie în contra Românilor din Ardeal, cari tocmai prin acceptarea acestui proiect de lege își vor vedea justificată politica lor de pasivitate, inaugurată la anul 1869, în conferința dela Mercurea. S'a accentuat din toate părțile atunci, că datorința guvernului ar fi să atrogă pe Români din Ardeal, și prin împlinirea justelor lor pretențiuni să-i înduplece să intre în parlamentul țării, iar nu să le facă intrarea imposibilă, prin proiecte de lege, ca cel din întrebare. Așa vorbise în dietă: Irányi Daniel, Simonyi Ernő, și alți bărbați mari de pe atunci ai Maghiarilor.

Se poate, că sub presiunea vorbelor grele auzite în dietă, ori apoi în urma

altor împrejurări, și din motive dictate de interesele guvernului de atunci: prim ministrul Lonyay Menyhért s'a adresat la începutul lunii Iunie 1872 — după încheierea sesiunii parlamentare, — în mod confidențial, Mitropolitului român, cu rugarea, ca după ascultarea părerii mai multor bărbați fruntași ai Românilor din Ardeal, să-i comunice în scris gravaminele și dorințele naționalității române din Ardeal, căci guvernul are intențiunea să facă o înțelegere oarecare cu Românii ardeleni. În urma acestei invitări, Mitropolitul din Blaj, Dr. Ioan Vancea, cu George Barișiu, Dr. Ioan Rafiu și Etie Măcelariu împreună, au convenit în 2 Iulie 1872 în Blaj și au compus și înaintat ministrului president, contelui Lonyay Menyhért, următorul memorandum:

„Inaltul regim al Maiestății Sale împărătești și apostolice regești, inspirat de dorința nobilă a a vedea și națiunea română îndestulată și fericită, a binevoit a da subscrișilor plăcuta ocaziune, de a-și descoperi în acest respect opiniunile lor individuale, și anume, a îndigeta căile și mijloacele, prin cari cred dânsii, că dacă s'ar realiza, ar fi în stare de a împăciui spiritele, a restabili încrederea reciprocă și a șterge efectele dureroase ale unui trecut nefericit.”

Subscrișii salută această generoasă inițiativă a regimului Maiestății Sale

cu bucurie și o întâmpină cu promptitudine atât mai mare, cu cât cred mai mult, că precum ei, așa și toți ceilalți locuitori de naționalitate română din marelui principat al Transilvaniei, sunt inspirați de aceeași dorință leală și ferbinte, de a vedea complanate toate diferențele și delaturate cauzele, cari au produs și mai produc profundă neîndestulare cu situațiunea de față, și cari fac, ca națiunea română să fie îngrijită de viitorul ei în prezent ca și în epocile cele mai critice. Pentruca cu atât mai curând să ne ajungem scopul ce ni-am propus, de a supune la cunoștința regimului Maiestății Sale acelea căi și mijloace, cari credem noi că ar fi de natură de a împăciui și îndestula nefericita noastră națiune, simțim necesitatea de a îndigeta și totodată a disipa unele neînțelegeri, ce ni se par nouă că ar predomina și ar produce de una și de altă parte neîncredere și suptiune.

S'a susținut, precum știm noi, la multe ocaziuni, că națiunea română nu ar voi să accepte din partea sa art. de lege XII din 1867, adecă acel nou pactum conventum, acel nou drept fundamental de stat, prin care regatul unguresc își regulează relațiunile sale de stat față cu ceaaltă parte a monarhiei. După modesta noastră părere supozițiunea aceasta nu are loc nici într'un respect. Nime pe

lume nu a întrebat până astăzi națiunea română din Transilvania, nici ca pe o individualitate națională, reprezentată în vre-un mod ori altul, și nici ca pe o parte constitutivă în sistemul marelui principat al Transilvaniei, dacă vrea sau nu să accepte și ea această lege de stat? Pentruca despre 9—10 deputați de naționalitate română din Transilvania, cari au participat la dieta de încoronare a Ungariei, între anii 1866 și 1868, nu se va putea susține nici odată, că aceia ar fi fost expresiunea voinței naționale.

Mai înainte, câte la o ocaziune de asemenea natură, națiunea română din Transilvania fusese întrebată de către regimul Maiestății Sale, atât prin mijlocirea unui congres național, ținut în Aprilie 1863, cât și prin dieta Transilvaniei. Ce e drept, Românii Transilvaniei s'au declarat cu acea ocaziune pentru unitatea imperiului, în sensul celor două acte mari de stat, din 20 Octomvrie 1860 și 26 Februarie 1861, nici odată însă în sens absolut, și totdeauna cu condițiuni bine precizate, de a se conserva individualitatea politică și autonomă a marelui principat al Transilvaniei, cum și de a se trece în legile fundamentale de stat condițiuni sigure de existența națională pentru Români.

(Va urma).

tece în biserică ori-unde, deci și aici la noi, unde suntem opriți în această privință de tradițiile bisericii. Biserica, atâta vreme cât s'a călăuzit de sine, ni-a dat arhieriei vrednici, ni-a dat o viață exemplară și au isvorât din ea foloase mari pentru viața culturală, pentru viața noastră națională în genere. Dar, dacă de la 1860 statul a intervenit în biserică, dacă această intervenție a statului în biserică n'a fost favorabilă bisericii, trebuie să credem oare că statul a procedat ca dușman împotriva ei? Sunt sigur că nici d-l ministru al cultelor actual nu pornește ca vrăjmaș în po-triva bisericii... Fără îndoială, nu cu gând rău au plecat oamenii de la 1860 de au stricat întâiu rostul bisericii. Ei s'au gândit bine. Erau însă oamenii crescuți în Franța, crescuți în Paris, în ideile anticlericale. Bisericii trebuie să-i îngustăm rostul, biserica nu poate să meargă de la sine, ci trebuie să intervina statul cu conștiința lui deplină, ca să-i fixeze rostul cum se cuvine... Ce să te încurci cu canoanele, ce să te încurci cu tradițiile bisericești, ce să faci distincții subtile în ceea ce privește unitatea esențială a dogmelor, canoanelor, a jurisdicției și în mare parte a administrației bisericești? Se procedează după ideile dela Paris, se procedează mirenește, fără nici un scrupul, fără nici o părere de rău, prin numirea de-a dreptul a personalului care trebuie să stea în fruntea bisericii române... etc.)

Iată, deci, și istoricește constatat răul ce-i vine bisericii dela amestecul statului în rosturile ei! Iată adevărit principiul canonic, că bisericii îi trebuie libertate ca să se poată dezvolta. Spiritul bisericii are neapărată trebuință de elementul de viață al libertății, precum corpul omenesc are trebuință de aer și de pâinea cea de toate zilele, ca să poată trăi. Altcum numai vegetează.

De aceea, dacă statul român vrea să facă un mare bine bisericii și prin aceasta țării și poporului, atunci să dea libertate, să dea condiții de viață bisericii. Să accepteze principiul marelui bărbat de stat italian *Cavour*: „biserică liberă în stat liber“. Bărbații de stat ai României n'ar avea să se teamă de aplicarea acestui principiu, căci biserica ortodoxă română de acolo nu poate urmări alte interese, decât cari sunt și ale statului. Ea ar ști să cinstească stăpânirea lumească, ar înțelege să sprijinească toate scopurile bune și instituțiile folositoare binelui național, dând Chezarului cele ce sunt ale Chezarului. Cum ar și putea să ajungă biserica și statul în coliziune, pe câtă vreme ambii au să ocrotească interesele vitale ale aceluiași fii, ale aceluiași popor?

Principiul: „biserică liberă în stat liber“ nu-l iau în înțelesul ce adese-ori i-se dă astăzi, că statul ar avea dreptul să fie ateist ori să se poarte cu o totală indiferență față de biserică și religie, ca și când acestea nici n'ar exista. Așa o atitudine ar sta în contradicție cu toate tradițiile trecutului, cari nu pot fi desconsiderate fără ca desconsiderarea lor să se răsbune chiar împotriva statului. Dar o asemenea atitudine a statului ar fi imposibilă, pe câtă vreme biserica și religionea există și influențează într-o măsură precumpănitoare viața familială și socială a poporului. Cum ar putea deci statul să fie indiferent față de ele?

Dacă este dator statul să-mi apere dreptul de posesiune, de ce n'ar fi dator să-mi apere și dreptul la religie? Dacă este dator să apere drepturile unei societăți de exploatare a pădurilor ori a petrolului, de ce n'ar fi dator să apere și drepturile bisericii? Este doară mai puțin însemnată ori mai nefolositoare aceasta decât celelalte — pentru binele obștesc? Mai ales un stat, care consideră biserica și religionea ca însemnați factori de cultură, cum le consideră statul român, trebuie să se simtă dator a le ocroti drepturile și interesele.

Convocarea conferenței naționale. *Comitetul național român și deputații naționaliști români din dietă au ținut consfătuiri Duminică și Luni în Budapesta. Au luat hotărâre, ca să fie convocată conferința națională la Sibiu, imediat după dizolvarea dietei, și au ales un comitet, care să facă pregătirile necesare, atât pentru ținerea conferinței, cât și pentru intrarea Românilor în luptele electorale, la alegerile ce se vor face, pe întreaga linie.*

Combaterea socială a tuberculozei.

Conferință ținută în 10 Februarie n. 1910 în Sibiu, de Dr. Carol Ungar.

(Fine.)

Așadar, după cum am văzut, în a-mândouă țările amintite lupta contra tuberculozei s'a purtat mai ales cu armele deștepării și ale legislației sanitare, în Germania însă lupta aceasta s'a manifestat în tendința de a primi în tratament pe cei cuprinși de boală și a-i vindeca după putință ori, dacă nu se poate, a-i face nevătămători pentru societatea omenescă. Această luptă e caracteristică prin curentul de a întemeia sanatorii. Fără a renunța la mijloacele de luptă până aci încercate, năzuințele contra tuberculozei în Germania iau un caracter agresiv. Nu numai omul bolnav, considerat ca izvor de molipsire, vine depărtat din viața publică și privată, ci se încearcă a se lupta și contra infecțiunii tuberculoase a bolnavului, se încearcă a-l vindeca și a-l libera de materii otrăvicioase.

În scurt timp întreagă Germania, sincer admirată de lumea civilizată, a fost acoperită de o rețea deasă de sanatorii pentru tuberculoși, cari în partea lor cea mai mare s'au întemeiat din donațiuni private și publice și sunt înainte de toate spre binele bolnavilor săraci, lipsiți de mijloace. Ființa sanatoriilor este a se atribui două factori favorabili, întâiu trătării igienice-dietetice a tuberculozei des-coperită de Bremer și desvoltată mai departe de învățăceii lui, anume de Dettweiler, și asigurării obligatoare a lucrătorilor pentru caz de boală și invaliditate, introdusă de Bismarck.

În Germania statistica a arătat, că cifra cea mai mare a morbidității și mortalității este în etatea dela 15 până la 60 ani și că în această etate, când omul e mai capabil de lucru, tot al treilea pierde de tuberculoză; mai departe s'a văzut, că dintre toți bărbații ocupați ca lucrători industriali, cari devin invalizi până la al 30-lea an, tot al doilea suferă de tuberculoză pulmonară. De oarece din acestea ușor se poate dovedi, că atât caselle de asigurare pentru caz de boală, cât și instituțiile de asigurare pentru caz de invaliditate sufer mari pierderi în urma lungiei durate a bolii celui asigurat, s'a recomandat, ca astfel de bolnavi, despre cari e temere că vor deveni incapabili de lucru, să fie supuși tratamentului de vindecare, de oarece acesta e mai ieftin decât plătierea unei rente pe viață. Așa s'a întâmplat, că caselle pentru caz de boală și instituțiile de asigurare au început să înființeze ele înseși sanatorii pentru tuberculoși.

Ar trebui să mă prea estind, dacă aș vrea să espun istoria de aproape a sanatoriilor; destul, că curentul acesta s'a dovedit a fi o armă puternică de apărare și combatere a tuberculozei, nu numai prin aceea, că dintre cei internați în sanatorii o parte s'a vindecat, — se vorbește cu toată seriozitatea de 90—95% vindecare a stadiilor inițiale, — altă parte nu a mai servit ca izvor de molipsire, ci și prin aceea, că toți aceia, cari au fost îngrijți în sanatorii, au fost dedați la un tralu mai igienic și mai puțin periculos pentru sine și pentru cei din apropiere. Dacă curentul pentru sanatorii nu a adus cu sine dis-

pariția tuberculozei pulmonare și unele speranțe exagerate au rămas înșelate, totuși cu mulțămire trebuie să constatăm, că în Germania cifra morților de tuberculoză a scăzut cu mai bine de 30%, deși populațiunea cu tot atâta a crescut, un rezultat, la care de bună samă în mare parte au contribuit și sanatoriile.

După revista ce am făcut în lume, să ne punem acum întrebarea: să facem ori trebuie să facem și noi ceva contra acestui dușman periculos, și dacă da, cum și cu ce mijloace?

Durere, nu se poate nega, că în orașul nostru stările sanitare nu sunt cele mai bune, că o boală epidemică urmează după cealaltă, că unele boale infecțioase așa s'au încuibat, încât se pare a nu mai vrea să înceteze, și că și infecțiunile cronice, între ele cu deosebire boalele venereice și tuberculoza, cauzează un mare număr de jertfe. Dar că e timpul suprem, ca tocmai cu privire la combaterea tuberculozei pulmonare să se facă ceva, vor admite toți aceia, cari cunosc mulțimea de îmbolnăviri și morți pricinuite de tuberculoză și văd cât material omenesc prețios, cât capital și putere de lucru se pierde prin aceasta.

Așadar nu întrebarea, că trebuie ori nu să se facă ceva, ne face greutate, ci întrebarea, că în ce fel să se satisfacă aceste cerințe la noi, unde sunt așa de puțin izvoare materiale și intelectuale, unde atât de multe și așa de deosebite năzuințe și interese duc o formală luptă pentru existență.

Sunt dinainte convins, că acela, care vrea să deschidă un nou teren de activitate, trebuie el însuși să lucre din greu, și că de întreagă acțiunea nu se alege nimica, dacă este sprijinită numai de o reuniune întemeiată ad hoc și de cotizațiile membrilor.

S'a mai fost luat inițiativa în orașul nostru pentru o luptă contra tuberculozei ca boală a poporului. A fost o idee de predilecție a binemeritatului fizic comitatens Dr. Hermann Süßmann, decedat în anii trecuți, ca să se înființeze la Paltiniș („Hohe Rinne“) un sanatoriu pentru tuberculoși, pentru care ani de-a rândul a agitat cu mult zel și cu jertfe personale, dar când s'a constatat, că lipsa de bani și scurtumea timpului de cură pun pedeci de neînălțat în calea funcționării unui spital la munte, Süßmann însuși și-a schimbat planul așa, că în sanatoriu proiectat să nu fie primiți bolnavi de tuberculoză, ci reconvalescenți după boale de plămâni și aceia, cari în urma constituției lor e de temut, că vor cădea în tuberculoză.

Ideea aceasta s'a realizat în mod satisfăcător prin „Sanatoriul dela Avrig“, desi prin aceasta combaterea tuberculozei a fost exclusă din acțiune.

S'ar putea obiectiona, că poate ar fi destul, dacă tuberculoșii săraci ar fi primiți în spital, iar cei cu dare de mână să rămână în îngrijire casnică. Dar știința ne învață, că în felul acesta nu se poate împiedca răspândirea mai departe a molimei și ne arată experiența, că tuberculoșii nu rămân bucuroși în spital timp mai lung, și îndreptându-se într-o câțva vreme și trebuie să-și vadă de meseria lor, și în fine spitalul nostru nu e destul de încă-pător, așa că numai puțini bolnavi pot fi primiți și chiar și pentru acești puțini cerințele igienice, mijloacele de cură dietetice și de altă natură nu sunt cele mai favorabile. Se pare îndreptățită speranța, că în legătură cu proiectata lărgire a „Spitalului Francisc Iosif“ se va clădi un pavilion pentru tuberculoși și cel puțin în direcțiunea aceasta se va face o ameliorare, — durere, se pare că nici bunul acesta nu se va întâmpla, de oarece mijloacele disponibile abia ajung pentru ridicarea unei berace pe seama bolnavilor de tuberculoză pulmonară.

Între astfel de împrejurări nefavorabile nu ne rămâne alta de făcut decât să ne întorcem privirea către instituțiunea dispensariilor, pe cari le cunoaștem deja și cari s'au validat, și să introducem și în orașul nostru un astfel de dispensariu la început cu pretenții modeste. Cercul de activitate al acestui dispensar s'ar putea stabili în următoarele:

1. Personalul medical să se compună din 2 medici și o soră de caritate. Un medic ar avea să provadă serviciul principal, celalalt ar fi să-l substituie și să dea ajutor. Sora de caritate mijlocește contactul cu bolnavul și familia acestuia; ea cercetează, întrucât nu o poate face însuși medicul, starea locuinței, hranei și peste tot a traiului bolnavului; ea raportează asupra relelor ce a găsit și, când e trebuință, ajută și dă îngrijire.

2. Ca local al dispensarului va servi o încăpere potrivită a spitalului, pusă la dispoziție în mod gratuit; aici se va ține în fiecare zi o oră de consultațiune și se vor face cercetările necesare.

3. Activitatea dispensarului va cuprinde următoarele agende:

a) Răspândirea ideilor antituberculoase prin propaganda cu graiul și în scris; aici aparține instruirea păturilor largi ale poporului cu privire la ființa și lărgirea tuberculozei, la însemnătatea și nimicierea flegmei, cu privire la înlesnirea îmbolnăvirilor prin locuințe nesănătoase, hrană neîndestulătoare, alcoolism, cu privire la influența stricăcioasă asupra generației următoare (progenitură) și în fine căile și posibilitățile vindecării și ale profilaxiei.

b) Erucarea bolnavilor, conscripția lor, cercetarea raporturilor lor de traiu și câștig; examinarea temeinică și recunoașterea cât mai timpurie a bolii; examinarea membrilor familiei.

c) Determinarea pentru fiecare caz a celei mai corăspunzătoare proceduri de tratament: internarea în un sanatoriu, predarea în tratamentul unui medic privat, luarea în îngrijirea dispensarului.

d) Nimicierea materiei molipsitoare, distribuirea de scuipătoare, desinfecțiunea locuințelor în caz de schimbare a domiciliului ori în caz de moarte (întrucât aceasta nu se ține de chemarea serviciului sanitar orășenesc).

e) Arondarea de ajutoare pentru bolnavii lipsiți de mijloace și familiile lor: prin acoperirea unei părți a chiriei, marce de alimentare, asemnări pentru lapte și alte alimente, ajutor pentru internare în un sanatoriu etc.

f) Așezarea de scuipătoare igienice în toate locurile și localurile publice, propaganda cu privire la periditarea tuturor oamenilor prin scuipatul liber.

Din cele espuse se vede, că cercul de activitate al dispensarului e foarte extins și că e necesară o lucrare intensivă și cu răbdare pentru a putea respinge pas de pas pe vechiul dușman al neamului omenesc.

Și acum am fi ajuns să vorbim despre punctul cel mai însemnat, anume: de unde să luăm mijloacele? În adevăr, nime nu ar fi avut curajul să iee inițiativa pentru înființarea instituțiunii de sub între-bare, dacă nu s'ar fi pus în perspectivă din parte foarte hotărâtoare, că guvernul țării va contribui cu un ajutor considerabil. Guvernul sprijinește toate năzuințele, cari sunt îndreptate contra celui mai mare dușman al statului, contra tuberculozei; unei asemenea instituțiuni spre același scop i-a votat un ajutor anual de 5000 cor., și de bună seamă și pe noi ne va ajutama cu o sumă egală, dacă vom face începutul și vom pune baza prin oferte de binefacere locale.

Ofertele acestea îmi închipuesc, că le-am putea procura în felul următor:

Instituțiunea dispensarului promovează în mare măsură sănătatea cetățenilor, ușurează sarcina comunei și a singuraticelor confesiuni cu privire la îngrijirea săracilor, sprijinește Caselle de asigurare pentru caz de boală și de invaliditate în împlinirea datorințelor lor față de cei asigurați, sprijinește în cercul ei de activitate reuniunile umanitare și în fine dă o direcție potrivită iubirii de aproapeși.

În urmare părerea mea este, că pentru acordarea unui ajutor anual să fie rugate următoarele autorități, instituțiuni, reuniuni și corporațiuni:

1. Fondul sanitar și al săracilor orașului.
2. Fondul săracilor „Bruckenthal“.
3. Cassa pentru asigurarea lucrătorilor.
4. Reuniunea igienică.
5. Secțiunea medicală a „Societății ardelenice pentru științele naturale“.
6. Societățile de asigurare indigene.
7. Institutele de bani locale și nu numai cele săsești, ci și ale celorlalte naționalități.
8. În fine persoane private, cari află că scopul amintit este vrednic a fi ajutat cu oferte în bani.

Dacă fiecare dintre factorii numiți va acorda o cvoță anuală de 200—600 cor. — fără să vrem a fixa minimul și maximul ofertelor, — s'ar pune baza pentru a putea face începutul.

Pentru controla întrebuințării banilor, pentru corespondența cu autoritățile și pentru o propagandă cu succes în straturile cele mai largi ale populațiunii ar fi în fine să se formeze un comitet. Adunarea de astăzi binevoiască a discuta și hotărâ cu privire la alegerea și compunerea acestui comitet.

Notă. Adunarea alocamează de pre-zident de onoare și protector al dispensarului pe Ilustritatea Sa domnul *Gustav Thalmann*, comite suprem și comite al Sășilor, iar de membri ai comitetului pe domni: *Gustav Theiss*, senator orășenesc, *Dr. Enrico Schuller*, fizic comitatens, *Dr.*

¹⁾ Legea sinodală. Discurs ținut în ședința camerei dela 23 Martie 1909 în „Neamul Rom.“ a. IV, Nr. 31—2.

Daniil Czekelius, fizic orășene, Dr. Wilhelm Heltner, președintele secțiunii medicale a „Societății ardelenice pentru științele naturale”, Dr. Carol Ungar, medic al spitalului civil.

NOUȚĂȚI

In semn de recunoștință. Dl. Andrei Cosma, directorul „Silvaniei” din Șimleu a dăruit pentru fondul „Asociațiunii” noastre 5 acțiuni în valoare de 700 coroane. Urmând laudabilul exemplu dat de dl. Andrei Bărsan, dl. A. Cosma în semn de recunoștință pentru un ajutor de 250 fl., primiți de Asociație pe timpul când era student universitar, își împlinește în felul acesta o datorie națională față de un așezământ cultural, care i-a ușurat continuarea studiilor la universitate. Laude donatorului! Și cei mulți nainte.

Nouă însoțire de credit „Raiffeisen”, s'a înființat cum aflăm, în comuna Corbi, (comit. Făgăraș) la sfatul și stăruința preotului Elie Măneșuț din Ucea inf. și cu conlucrarea învățătorului Chiril Bursan și a harnicilor economi Ioan Boldea, Nicolae Costea și Nicolae Opriș. Însoțirea din Corbi, alcătuită după principiile adoptate de „Reuniunea rom. agricolă sibiană”, obținând aprobarea statutelor prin tribunalul r. din Brașov, își începe în curând activitatea. Ar fi de interes să știm: câte însoțiri Raiffeisen de ale noastre sunt în comitatul Făgăraș.

Tramvaiul electric sibian va comunica până la cimiterul central. Linia cea nouă, d'alungul promenadei de sub arini și până la cimiter, este în mare parte terminată. Deschiderea se va face cam pe la serbătorile paștilor noastre.

Sbor peste ocean. Din Madrid se anunță, că aviatorul Bruckner va încerca să treacă în sbor peste oceanul Atlantic în America. Urcarea se va face în luna lui Maiu.

Nou ordin bulgar. Guvernul bulgar a depus în sobranie un proiect de lege pentru înființarea ordinului „Sf. Ciril și Metodie”, pentru comemorarea independenței bulgare. Va fi cel mai înalt ordin bulgar și va fi acordat suveranilor și principilor străini și oamenilor de stat, cari au adus Bulgariei mari servicii, precum și străinilor cari au făcut servicii omenirii.

Oficiu postal nou se deschide cu ziua de 1 Martie n. în comuna Șugag, din comitatul Sibiiului.

O descoperire. Directorul unui observatoriu astronomic, profesorul Lovell, crede că a descoperit pe planeta Marte un nou canal, lung de 1500 kilometri. După părerea sa canalul acesta gigantic e construit de oamenii din planeta Marte. Alți observatori susțin, că până acum nu sunt dovezi sigure despre existența locuitorilor lui Marte; iar canalul amintit n'ar fi alt ceva decât o particularitate, la care n'au lucrat fiindte inteligente. Canalul a putut exista și mai înainte de a fi descoperit de Lovell.

Andrei Hlinka, preotul slovac nu va mai fi dat judecării pentru articolul apărut într'un ziar din America. Procurorul și-a retras acțiunea.

Expoziția plutoare instalată pe vaporul „Împăratul Nicolae II.” și-a amânat sosirea la Constanța, din cauza furtunelor ce stăpânesc acum pe Marea neagră. Vaporul va sosi în luna viitoare.

Mulțămită. Dl. Bucur Căproiu vizitând silvanul și soția sa Ana din Toplița, au dăruit sf. bisericii de acolo un antimis și un apostol, iar sf. bis. din Valariu un rând de vestimente bisericesti în preț de 100 cor. Economul Aron Muntean și soția sa Sofia din Buzdulariu au dăruit sf. bisericii din Baia lui Craiu, o cruce de argint în preț de 40 cor. Jertfa să le fie bine primită în ceruri. Baia lui Craiu (cu filiile: Toplița, Valariu-Buzdulariu) la 4 Februarie 1910. George Toader, paroh.

La fondul „Despărțământului femeesc” al Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, au mai dăruit: Alexandru Șimon, c. și r. locotenent, 20 bani; Ioan Cărlan, pensionar (Orșova), 40 bani; Ștefan Dăca, notarul Reun., Constanța Părau, Mărioara Mânzat n. Radu, Mihail Sinu croitor, Ilie Șteflea, blănar, Coman Mânzat, măcelar câte 20 bani și Victor Tordășianu, president, 10 bani.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, precum suntem informați, va da Duminecă, în 13 Martie n. c. în sala dela „Unicum” o producțiune publică în stil mai mare. În pregătire sunt pentru această producțiune: o reprezentație teatrală, câteva puncte de concert, și ea un ce nou Tablouri vivante, cu sugete din viața poporului nostru, cântate atât de admirabil de poezii noștri.

Petrecerea din Vlădeni, ținută în Februarie v. a fost foarte succasă, după cum aflăm din o corespondență mai lungă. Corul a cântat bine și frumos mai multe piese, dăoara Sabina Zorca a declamat cu căldură și pricepere o poezie potrivită, iar piesa teatrală „Cinel-Cinel” de Alexandri, a fost predată spre mulțămirea generală din partea diletanților din localitate, între cari se aflau și ambii învățători: Iacob Bălcaș și N. Hamsea. Al lor și al preotului Iacob Zorca e meritul, că petrecerea a avut un astfel de succes, moral și material, pe deplin mulțămitor. A urmat apoi jocul, care a ținut până dimineța.

De vânzare ziarul „Tribuna” de pe anul 1896, colecție completă, legată, cu 28 coroane și „Dreptatea” de pe anul 1896, iarși colecție completă legată, cu 20 coroane.

Mulțămită.

Fiindu-ne cu neputință să le mulțumim în particular tuturor numeroșilor noștri amici și binevoitori, cari în zilele grele de durere ce ne au năpustit prin moartea iubitelui cap al familiei noastre, ne-au mângâiat în graiu viu sau în scris, — îi rugăm pe calea aceasta să primească cele mai sincere mulțămite.

Sibiu, în 21 Febr. n. 1910.

Familia Onițiu.

Conferența unui duce. Miercuria trecută ducele Abruzzilor a ținut la teatru Victor Emanuel din Turin o conferință despre expediția sa pe Himalaia. Conferența a fost însoțită de splendide proiecțiuni. A fost de față un public foarte numeros în frunte cu autoritățile orașului și ofiterimea. În călătoria sa de studiu, făcută în anul trecut, ducele a fost însoțit de mei mulți alpinisti, au luat parte 12 persoane. În 17 Aprilie ducele cu suita sa a sosit în capitala Cașmirului, de aici în 20 de zile au urcat până la sătulețul Ascolei, aflător la o înălțime de 3 mii de metri. În 18 Maiu expediția era la picioarele ghețarului Baldoro, lung de peste 65 de kilometri. Aici s'au oprit câteva săptămâni, făcând pregătirile necesare de urcare mai departe, pe vârful Caracoram, o întreprindere și frumoasă și primejdioasă. În 7 Iunie ducele a descoperit un vârf de munte până acum necunoscut, are o înălțime de 6666 metri și l-a numit „Vârful de Savoia”. O minunată privești se deschide de aici în interiorul Tibetului. În 12 Iulie au încercat să urce vârful Caracoram și au ajuns până la o înălțime de 7150 metri; vremea rea i-a făcut să se întoarcă. Au încercat însă a doua oară, și au urcat 7493 de metri, — mai aveau până la vârful 150 de metri; din cauza avalanșelor au fost siliți și acum să se întoarcă. Aceasta e cea mai mare înălțime la care au putut străbate până acum oamenii. Sunt importante observările ducele privitoare la influența straturilor de aer asupra organismului omenesc. Ducele a esperiat, că până la 5 mii de metri omul nu simte nimic deosebit. Însă de aici în sus mai mulți dintre cei ce-l însoțeau suferiau de insomnie și de lipsa apetitului, aveau și bătaia pulsului neregulată. La 6300 metri toți au simțit o mare oboseală și au trebuit să se oprească ca să odihnească. Și mai slabi erau la 6800 m. De aici în sus, se odihneau tot la un sfert de oră, ca să poată înainta în straturile acelea ale aerului subțire. Conferența ducele Abruzzilor a fost primită cu mare entuziasm, și publicul a aclamat de repetate ori pe ilustrul conferențiar.

Cărți și reviste.

Monografia băncii pop. „Gilortul” din comuna Novaci, județul Gorj, de G. Dumitrescu-Bumbești, inspector al băncilor populare. București, atelierul Socco & Comp. 1910. — O broșură de 87 pagini.

Conflictul meu cu dl. N. Iorga, de Dr. Florea Lupu, deputat dietal. Cernăuț, 1910. Soc. tip. bucovineană. O broșură de 55 pp.

Unirea femeilor române, publicație trilingvă, nr. 1. Iași, Ianuar 1910, cuprinde: Unirea educatoarelor române. Celitlatul învățătoarelor de Aglae Prelipcean. Cărștenia și rânduiala casei de Natalia Jemendi. Tărani în oraș, poezie. Societăți de binefacere de E. Stratilescu. Cântec de Crăciun de Dickens, trad. — O fasciculă 1 leu.

Din public.†)

Mulțămite publice.

Subscribul în numele comitetului parohial gr. or. român din Vărd, tractul Agnietei, vin și pe calea aceasta a aduce cele mai călduroase mulțămite tuturor acelor, cari au binevoit a dona bisericii noastre, lucruri trebuincioase și anume: Cassa bisericilor din București 21 bucăți de cărți rituale, Iosif Avram (născut în Vărd) staționat în București, o frumoasă măsărită brodată, Ioan Orbu un patrafir negru, Ana Teușianu o hăinuță pentru copii ministranți, și dl. învățător Vasile Năstăse suma de 4 cor. 10 flieri în favorul „Bibliotecii parohiale” toți din Vărd. Dumnezeu să le răsplătească însutit!

Vărd, 20 Ianuarie 1910.

Eugeniu Munteanu
prez. com. parohial — paroh.

În ziua de 10/23 Ianuarie s. c. am aranjat cu tinerimea adultă de ambe sexe din parohia Sitabuzău o producțiune constatătoare din cântări, declamări și dialoguri.

Cu acel prilej s'a realizat și un venit curat material de 85 coroane (optzeci și cinci coroane). Această sumă se va depune la filiala „Albina” din Brașov, cu menițiunea de a fi împărțită cu suma de 141 cor. 4 fil. depusă deja în anul trecut 1909 luna Martie — rezultat material al celei dintâi producțiuni în această parohie — tond al reparării sf. noastre bisericilor. Au contribuit următorii:

Toma Giurgiu, preot, Purcăreni, T. Bobu, Ripiceni (România), Nicolae Oltean, George P. Murea, George Zaharie, învăț. pens., Spiridon Todorache, Nicolae Russu, inv., Dumitru și Alexe Bobeș, I. Modroiu, capelan învățător, Simion Stoica, jandarm, Alfred Andraș, vameș. câte 2 cor. David Coman, preot, Benke Béla, Kozma Dénes, câte 3 cor. Ioan Dima, preot, George Negoescu, preot, Alexe Zbarcea, comerciant, câte 4 cor. Dr. Victor Ola Roman, cand. adv., Mihail Andreascu, câte 5 coroane. Umberto Tommassini, cassar firma Antonio di Demetrio, Trieste, cu 8 coroane. Cu peste 1 cor.: George Lăutaru, George Irimie Negoț, Nicolae Ticoșan, Nicodim Băgiu, învățător, Ioan D. Prundar, Dionisie Vancă și N. N. Alții cu câte o coroană și cu sume sub o coroană.

Țin se aduc și pe această cale mulțămite ferbinte onoraților frați preoți și învățători din comunele Vama și Intorsurabuzăului, cari ne au onorat cu prezența, precum și credincioșilor din loc, cari au știut prețui scopul nobil ce-l urmărim și încurajând afară de mine și tineretul în calea ce a apucat.

Tot la acest fond a donat și învățătorul pensionat Irodion Frateș din Preșmer suma de 3 cor.

Bunul Dumnezeu să răsplătească fiecărui donator din mila sa cea bogată.

Sitabuzău (Treiscaune), în 20 Ianuarie 1910.

Ioan Coman
preot-capel. gr. or.

În anul trecut luna August s'a publicat un apel către domni autori și binevoitori spre a dona pe seama bibliotecii noastre parohiale puse la dispoziție tineretului, cărți spre citire. Până acum ne-au sprijinit donându-ne cărți următorii binevoitori: Donat de „Asociațiune” prin parohul Z. Lupu 6 bucăți, Alesandru Harșan I. T. 8 bucăți, Harșan P. Victor învățător 3 bucăți, Zaharie Pop I. I. 3 bucăți, Alesandru C. P. Harșan 11 bucăți, Nicolae Man I. N. 5 bucăți, Ioan Frandea I. D. 3 bucăți, Dumitru Man I. I. 2 bucăți, Zaharie Frandea I. P. 1 bucăți, toți din Hodac. Doamna Mărioara Petru, preoteasă în Ibănești a donat foaia „Ț. Noastră” numerii complete de pe anul prim. Tot pentru sporirea și înmulțirea bibliotecii la sfatul și stăruința harnicului nostru învățător Z. Frandea s'a aranjat în ziua de Anul nou în ambele sale ale școalei gr. ort. din loc o petrecere pentru inteligenți și pentru țărani, spre care scop sus amintitul inv. pe lângă că ne instruisă pe noi tinerii în cântări bisericesti, ne-a învățat pe vre-o câțiva flori și jocurile naționale „Călugerul” și „Bătuta” jucându-le la această petrecere cu destul succes. Intratele acestei petreceri au fost

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

de 146 cor. 40 fil., din care sumă subtrăgându-se spesele de 90 cor. 66 fil., a rămas venit curat în folosul bibliotecii 55 cor. 74 fil. A binevoit a suprasolvi: Emil Lupu 2 cor. 60 fil., Flore Lupu, cantor 1 cor. 60 fil., Zaharie Lupu, paroh gr. or. 1 cor., G. Uilăcani, inv. gr. cat. 1 cor., Gl. Farcaș, comerciant 80 fil., Isidor Harșan, subnotar 1 cor., G. Radu 1 cor., Demetriu Vefan 40 flieri. toți din loc. Gligore Nicoară, par. gr. ort. 1 cor., Octavian Petru, par. gr. ort. 1 cor., Bucur Lupescu, comerciant 1 cor., Simion Suoi, comero. 1 cor., Nicolae Chirțes, măsar 1 cor., V. Glige, teolog abs. 40 fil., toți din Ibănești. Zaharie Mateiu, preot gr. ort. în Urișul-de-sus 1 cor. 60 fil., Ioan Stroia 60 flieri, Demetriu Muntean 1 cor., Vasile Șipoș 40 fil., Nicolae Dumbravă tinăru 40 fil., I. Lăteș 20 fil., Ioan Moldovan 40 flieri, toți din Gurghiu. Deși prezenți n'au fost, totuși ni-au oferit sprijinul Teodor Branea, par. gr. cat. în loc 2 cor., Simion Zăhan, par. gr. cat. 1 cor. 20 fil. și Ioan Pop, învăț. penz. 2 cor., ambii din Cașva. Pe calea aceasta li se aduc tuturor binevoitorilor și sprijinitorilor bibliotecii noastre cele mai cordiale mulțămiri.

Hodac, în Ianuarie 1910.

Nic. Man I. N. Cons. Ales. Harșan
june, cassar. june, bibliotecar.

Poșta redacției.

Parohul lui Ioan Curta în Bundorf și altora. În sensul § lui 5 art. de lege XLVI din 1908 statul rescumpără acele sume adunate din didactru sau din taxe de înscriere, cu cari comunele bis. contribuie în salarul fundamental sau în cuinquenalele învățătoarești. Suma rezultată din didactru sau din taxele de înscriere trebuie specificată în protocolul de venit (javadalmi jegyzőkönyv) și în foaia de salar, deci trebuie separată de suma generală cu care contribuie com. bis. în salarul învățătoresc și de suma celor 5% după darea directă. În blancheta tipărită pentru foaia de salar va trebui deci adausă o nouă poziție (lit. f). Din didactru și din taxele de înscriere... Tot asemenea să se facă și în protocolul pentru fasonarea venitelor. Statul răscumpără aceste sume numai dela comunele bisericesti, a căror școală corăspunde întru toate cerințelor art. de lege XXVII. din 1907. Cererile de răscumpărare sunt a se adresa ministrului de culte și sunt a se înainta comisiunilor administrative comitatense. Dacă comuna bis. are deja ajutor de stat la salarul sau la cuinquenalele învățătoarești, atunci la cerere se acelu numai foaia de salar ultimă, protocolul de venit și conspectul contribuțiilor. Astfel de cereri sunt a se înainta comisiunilor administrative de urgență. Cererile acelor comune bisericesti cari nu beneficiază de ajutorul statului, trebuiesc instruite cu toate documentele prescise în §-ul 25 din instrucțiunea ministerială nr. 760.000/907 dată întru executarea art. de lege XXVII. din 1907, adică trebuie instruită întocmai ca o petiție pentru dobândirea ajutorului de stat la salar, sau la cuinquenale. Aceste cereri sunt a se înainta comisiunii administrative în cursul lunii Aprilie n. a. c. Ordinațiunea ministerială nr. 15.000/909 referitoare la această chestiune s'a trimis tuturor comunelor bisericesti, cari susțin școalele confesionale. În privința acelor sume adunate din didactru și din taxele de înscriere, pe cari comunele bisericesti le folosesc pentru acoperirea altor trebuințe școlare, adică nu la acoperirea competențelor învățătoarești, dl. ministru și a rezervat a dispune mai târziu.

Teatru german.

Mercuri: Buridan's Esel. Joi: *Liebeswalzer*, Sâmbătă: *Kaufmann von Venedig*, Duminecă d. a.: *Walzertraum*, sara: *Die geschiedene Frau*, Luni: *Feenhände*.

Cu Emulsiunea lui Scott

se ajunge în orice caz la rezultate mai bune, ca cu alte unsori de ficat. Ea e cu mult mai ușor de mistuit și de aceea înduinează mai repede și mai sigur.

Are mai departe rezultate bune, fiindcă o iau cu plăcere toți, cari unsoarea de ficat obicinuită din cauza gustului grețos o refuză.

Absolut numai cel mai fin, calitatea primă de unsoare de ficat Lofot (norvegian) care conține cea mai mare putere nutritivă, se folosește la fabricarea

Emulsiunea lui Scott

și acestea sunt cauzele pentru cari *Emulsiunea lui Scott* e în general recunoscută ca Emulsiune model neîntrecută.

10 (330) 4-4
Prețul unei sticle originale c. 2.50.
Se găsește în toate farmaciile.

Veritabil numai cu această marcă — Pescarul — ca semnul garanției a experienței lui SCOTT.

Sz. 3842/1909.

[64] 1—3

Faeladási hirdetmény.

Szebenvármegyei Alsópián község elad 1910 évi március 22-én d. e. 9 órakor a községi irodában nyilvános szóbeli árverésen a „Parau Senti” illetve „Valea mirior” nevű vágásokban található mintegy 763 m³ haszonfa, 3623 m³ tűzifa, és 654 m³ ág és galyfára illetve 188 m³ tölgy haszonfára és 2940 m³ tűzi és ágfára becsült összes fatömeget.

Kikiáltási ár 13587 kor. 70 fill. ill. 8186 kor.

Bánatpénz 1358 kor. — ill. 318 kor. Utóajánlatok nem fogadhatók el. Irásbeli zárt ajánlatokhoz a bánatpénzen kívül még ajánlattevőnek azon nyilatkozata csatolandó, hogy az árverési feltételeknek magától aláveti.

A beelés és eladási feltételek Alsópián községi irodájában és a szászsebesi m. kir. jár. erdőgondnokságnál betekintethetők.

Szászsebes, 1910. február 11-én.

A j. főszolgabíró
Hanner.

Sz. 3471/1909

[63] 1—3

Arverési hirdetmény.

Szebenvármegye Alsópián község elad 1910 évi Március hó 22-én d. e. 9 órakor Alsópián községi irodájában nyilvános szóbeli árverésen a „Margine” nevű 15—20 éves törzssarj erdejének 50 k. holdján található mintegy 1600 m. 3-ra becsült összes fatömeget.

Kikiáltási ár 5600 kor. Bánatpénz 560 kor.

Bánatpénzzel és béklyóval ellátott zárt írásbeli ajánlatok, melyekben ki van téve, hogy vállalkozó az árverési feltételeket ismeri és magát szokának aláveti a szóbeli árverés megkezdéséig elfogadtatunk.

Elkészve beadott vagy szabálytanul kiadott ajánlatok tekintetbe nem vétetnek. Szintügy utóajánlatok nem fogadhatók el.

Az árverési feltételek Alsópián községi elöljáróságánál és a szászsebesi m. kir. j. erdőgondnokságnál a hivatalos árak alatt betekintethetők.

Szászsebes, 1910. február 11-én.

A j. főszolgabíró:
Hanner.

Sz. 668/1910.

(55) 2—2

Hirdetmény.

Felfüggesztés folytán üresedésben levő önálló hatáskörrel felruházott ruzsádulni segédjegyzői állásra okleveles jegyzőt mint helyettes keresek.

Javadalmazás: a 1904 XI. tcz-ben megállapított fizetésnek 2/3 része és a magán munkálatok után járó a vármegyei szabályrendeletben megállapított díjak.

Belépés f. é. március hó 1-én.

Az oklevellal és az eddigi alkalmazásról szóló bizonyítványokkal felszerelt kérvények f. é. február hó 23-ig hozzám beadando.

Nagydisznód 1910. február hó 10.

Dr. Schuster
sk. főszolgabíró.

700/1910 fősz. sz.

[58] 2—2

Pályázati hirdetmény.

Szebenvármegyéhez tartozó nagydísznódi járásban megüresedett nagytalmácsi körorvosi állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazon orvos urak, kik ezen állásra pályázni ohatjanak, hogy az 1908 évi XXXVIII. tcz. 7. §-ában előrt képeztésüket és eddigi alkalmatosságukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a nagydísznódi j. főszolgabíróhoz f. évi március hó 19-ig nyújtassák be.

A körorvos fizetése 1600 korona. Lakást természetben kap Nagytalmács községben, fuvar általa 300 kor., látogatási és rendelési díj ez első esetben 1 kor., minden következő esetben 60 fill., látogatási díja a székhelyen kívül eső községekben és a megállapított kiszállási napokon kívül 2 kor. és e mellett a fuvar költségek.

Ezen fuvar általa és a látogatási díjak ideiglenes minőségűek és a th. bizottság által lesznek megállapítandók.

Az 1908 évi XXXVIII. tcz. ben megállapított kötelezettségének kívül a körorvos a községeket hetenként egyszer tartozik beutazni.

A választás megtartása inant később fogok ill. fog intézkedni.

Nagydisznód, 1910 évi február hó 12-én.

Dr. Schuster s. k.
főszolgabíró.

Nr. 931/1809.

(60) 2—2

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci în comunele mai jos însemnate să publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Crăciunești, cu salar de 600 cor. cuartir, grădină și lemne de foc.

2. Tomnatecul de jos și de sus, cu salar de 400 cor. cuartir, grădină și lemne de foc.

3. Peștera, cu salar de 600 cor. cuartir, grădină și lemne de foc.

4. Săliște-Trestia, post ambulant, cu salar de 600 cor. cu cuartir în Săliște, grădină și lemne de foc.

5. Buceș. 6. Grohot. 7. Luocșiu de sus. 8. Mihăleni. 9. Prohodști-Tătărești. 10. Rovina. 11. Șesuri, pe lângă salariul usut.

Pentru întregirea salariilor la suma recerută prin noua lege școlară să va cere ajutorul dela stat.

Reflecțanții la vre-unul din aceste posturi au a se prezenta în comună în zi de Duminecă și sărbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Cel instituit va avea să propună religia să țină școală de repetiție, să conducă în Dumineci și sărbători elevii la biserică și să cânte cu ei la sfânta liturgie.

Petenții au a-și așterne în termenul deschis cererile instruite conform normelor în vigoare.

Cei cu praxă au să alăture documente despre serviciul lor neîntrerupt, eventual că din ce motiv au întrerupt praxa. Brad, la 30 Ianuarie 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Zărandului în conțelegere cu respectivele organe parohiale și în conformitate cu ordinul consistorial Nr. 8609 Școl. 1909.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 78/910.

[61] 2—3

Concurs repetiț.

Pentru ocuparea postului de învățător dela școala noastră din Baibuc se escrie prin aceasta din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în acest jurnal.

a) Salar 300 cor. din repartitie; întregirea până la suma statorită de lege se va cere dela stat.

b) Cuartir în edificiul școlii și lemnele trebuincioase.

Cererile de concurs se vor înainta subscrisului oficiu în termenul sus indicat, îndatorat fiind cel ales a conduce copiii în Dumineci și sărbători la biserică și a cânta cu ei la liturgie.

Geoagiu, la 26 Ianuarie 1910.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Popoviciu
protopop.

De vânzare

este în cetatea de sus o casă mare modernă ce aduce interese de cor. 5200.—. Deslușiri la administrația acestei foi.

(33) 5—5

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, sgăr-ciuri și alte boale de nervi, să ceară broșura despre aceasta. Se capătă gratuit și franco prin

(231) 32—52
priv. Farmacia la Lebedă
Frankfurt a/M.

Dela Librăria arhidiecezană, Sibiu, se pot procura următoarele compozițiuni muzicale de A. Bena:

Sboar'al nopții negru flutur, pentru voce și pian 1-50
Nu m'abandona, pentru voce și pian 1-20
La fântână, cor bărbătesc —80
Haide-ți feciori, cor bărbătesc —50
La vin, cor bărbătesc —60
La bere, cor bărbătesc —60
Imn religios, cor bărbătesc —50
Toast, cor bărbătesc —50
Eu mă duc codrul rămâne, cor bărb. —50
Românul, cor bărbătesc —50
Serenadă, cor bărbătesc —50
Suspina, cor bărbătesc —50
Cântec popular (Mori mândro) c. bărb. —50
Sum vânător, cor bărbătesc —50
Era o seară lină, cor bărbătesc —50
Serenadă, cor mixt —60
Flori de nufăr, cor bărbătesc —80
Pre tine te lăudăm, cor mixt —80
La fântână, cor mixt —50

„Cassa de păstrare în Mercurea”, societate pe acții.

Convocare.

Domnii acționari ai institului „Cassa de păstrare în Mercurea”, societate pe acții, să convoacă prin aceasta la a

XII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea Duminecă în 20 Martie st. n. 1910 la 11 oare a. m. în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării, numirea notarului și a doi scrutători.
2. Raportul direcțiunei, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere pe 1909.
3. Stabilirea bilanțului, distribuirea profitului curat și votarea absoluturului.
4. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.
5. Alegerea a 3 membrii în direcțiune.
6. Alegerea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

Ne fiind de față, respective reprezentat numărul recerut de acționari la adunarea generală din 20 Martie, conform §-lui 20 din statutele societății, adunarea generală se va ținea în 27 Martie stilul nou 1910 cu aceeași ordine de zi, la timpul și locul indicat.

Domnii acționari, cari voiesc să participe cu vot decisiv la adunarea generală sunt poftiți, conform §-lui 17 din statute, a-și depune cu 48 de oare înainte de adunare acțiunile scrise pe numele lor, respective pe numele acelorora, pe cari îi reprezintă precum și documentele de plenipotență, la cassa societății, eventual până în 12 Martie a. c. st. n. la cassa institutelor: „Albina” Sibiu, „Cassa de păstrare” (reuniune) Săliște și „Brădetul” în Orlat.

Mercurea, la 15 Februarie st. n. 1910.

(71) 1—1

Direcțiunea.

Activa.		Contul Bilanț cu 31 Decemvrie 1909.		Pasiva.	
	K f		K f		K f
Cassa	22 611.47	Capital societar	300,000.—		
Cambii	227,676.—	Fond gen. de rez.	64,659.94		
Cambii cu acop. hipot.	166,963.—	Fond special de rez.	22,527.88		87,187.82
Imprumuturi hipotecare	275,137.—	Fond de binefaceri	6,659.77		
Obligațiuni cu cavenți	391,371.—	Deposite spre fructificare	938,606.85		
Conturi curente debitoare	116 891.40	Reescont	159,673.—		
Efecte	65,590.—	Cont-curentul creditorilor	3,203.08		
Producte	19,666.54	Dividende neridicate	273.—		
Depun. fond. general de rez.	64,659.94	Diverse conturi creditoare	12,313.80		
Dep. fond. de binef.	6,059.77	Interese anticipate pro 1910	12,746.29		
Imprumut din fond. de binefaceri	600.—	Profit curat	23,570.17		
Casa instit., magazia cu pivnita și alte realități de vânzare	169,934.41				
Mobilier	4,973.86				
după amortizare de	497.86				
Diverse conturi debitoare	4,068.52				
Interese de reescont	2,129.39				
Interese de efecte	1,112.80				
Interese restante	5,286.54				
	1,544,233.78				1,544,233.78

Debit.		Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
	K f		K f		K f
Interese:		Interese:			
pentru fondul gen. de rezervă	2,284.84	dela cambii	15,017.72		
pentru fond. de binef.	248.32	dela c. cu acop. hip.	12,002.66		
pentru dep. spre fruct.	43,488.34	dela impr. hip.	19,168.16		
pentru reescont	6,099.59	dela oblig. cu cav.	32,229.67		
Spese:		dela credite de cont-curent	7,654.94		
salare și bani de covart.	9,685.—	dela efecte	1,650.34		87,723.49
marce de prezență	854.—	Chirii	6,645.33		
chirie, imprimate, registre, porto etc.	3,406.79	Proviz., admonițiuni și alte ven.	3,432.85		
Contribuțiune:					
directă	3,293.09				
10% dare la int. de depozite și fondului de binefaceri	4,373.67				
Amortisațiuni	497.86				
Profit curat	23,570.17				
	97,801.67				97,801.67

Mercurea, la 31 Decemvrie 1909.

Octavian Sglimbea m. p.,
director executiv.

Elie Petruțiu m. p.,
contabil.

Direcțiunea:

I. Droc m. p., Avr. S. Pecurariu m. p., D. Vulcu m. p., Dr. Schian m. p.
prezident. vico-prezident.
Dr. George Măcelariu m. p., Ilie Floașiu m. p., Petru I. Comșa m. p.
Ioan Popescu m. p., Alexandru Macelariu m. p., D. Stroiia m. p.
Ioan Vatașan m. p., revizor expert al „Solidarității”.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le am aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare ale societății ținute în bună regulă.

Mercurea, la 21 Februarie 1910.

Comitetul de supraveghiere:

Nicolau Hențiu m. p., prezident. Ioan Daian m. p., notariu.
Vasile Dobrescu m. p., Moise Opreșiu m. p., Ioan Dragomir m. p.

Requisite de scris se pot procura de la Librăria arhidiecezană